

Overordnet utdanningsplan for Jæren Distriktpsikiatriske senter AS

Spesialitet Psykiatri

Beskrivelse av utdanningsvirksomheten

Utdanningsplanen gjelder for Jæren DPS. Planen tar sikte på å gi et dekkende og tilfredsstillende utdanningstilbud for 3 år av spesialiteten psykiatri. Vi har inngått avtale med Klinikk for psykisk helsevern voksne, Helse Stavanger, for å sikre at LIS ansatt hos oss får en individuelt tilpasset utdanningsplan som skal gjelde for hele forløpet i spesialistutdanningen, og sikre at alle læringsmål blir innfridd. Dette blir praktisk gjennomført ved at LIS roteres til Helse Stavanger i 2 av 5 år i spesialistutdanningen. I psykiatri har vi ikke LIS 2, kun LIS 3, og betegnelsen LIS vil derfor brukes gjennom hele dokumentet.

Jæren DPS organiserer klinisk veiledning, psykoterapiveiledning, supervisjon, og kan tilby tjeneste innenfor rehabilitering, fordypningstjeneste, poliklinikk, samt erfaring innenfor alderspsykiatri, dagbehandling, konsulenttjenester til 1.linjen og forskning. LIS deltar i vakt i hele utdanningsløpet.

Vi kan legge til rette for at LIS i allmenmedisin kan få tjeneste på Jæren DPS.

Om oss:

Jæren DPS er en privat ideell institusjon og drives som et AS. Vi er 100 % eid av Norske Kvinners Sanitetsforening, Rogaland. Jæren DPS har driftsavtale med Helse Vest, med økonomisk tilskudd på ca 147 mill. kr for 2019. Samlet personell er 160 årsverk fordelt på ca 220 ansatte. I driftsavtalen har vi en bestilling på å gi et voksenpsykiatrisk behandlingstilbud til befolkningen i Sør-Rogaland. Jæren DPS har således et sektoransvar for kommunene Gjesdal, Time, Klepp, Hå, Egersund, Sokndal, Bjerkreim og Lund med i alt 92 000 innbyggere. Poliklinikken har et mer avgrenset opptaksområde, kommunene Time, Klepp, Gjesdal og Hå, med tilsammen 68 000 innbyggere.

Jæren DPS er godkjent for tvangsmessig undersøkelse og behandling etter Lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern.

Jæren DPS er inndelt i 6 behandlingseenheter: 3 sengeposter, allmennpsykiatrisk poliklinikk, ambulant akutteam og en mestringspoliklinikk bestående av ACT-team og psykosepoliklinikk. De tre sengepostene er differensiert til en akuttpost (K1), en for psykosebehandling (K2) og en post for affektive lidelser

og personlighetsforstyrrelser (K3). Poliklinikken består av to deler, - en ordinær allmennpsykiatrisk poliklinikk og en gruppepoliklinikk.

Vi har nå i alt 12 spesialiststillinger og 6 utdanningsstillinger. Alle legestillinger er besatt med kvalifisert personell. I tillegg er det i alt 21 besatte psykologstillinger, hvorav 11 er ferdige spesialister, vi har 2 sosionomer og en rekke sykepleiere med videreutdanning i psykiatri.

Tjenesteplanen har en 7-delt bakvaktordning med spesialister og en 6-delt forvaktordning for LIS.

Blant spesialistene er det spisskompetanse på psykodynamisk terapi, gruppeanalyse, kunst- og uttrykksterapi, kognitiv terapi, rettspsykiatri, barne- og ungdomspsykiatri og forskning. Vi har tilknyttet avtalespesialist med veilederkompetanse i kognitiv terapi, og har også en overlege under slik utdanning. Vi har ansatt godkjent veileder i psykodynamisk terapi, og har også en overlege under denne type utdanning.

Institusjonen hadde i 2018 en pasientgjennomstrømning på 755 innleggelser og 981 henvisninger til poliklinikken, noe som gir kandidatene et bredt erfaringsgrunnlag med forskjellige pasientgrupper.

Akuttavdelingen mottar ØH-pasienter mellom kl 07-17 på hverdager. Kveld/natt/helg legges pasienter inn på psykiatrisk akuttmottak SUS, og overføres til oss neste dag (også helg/helligdager).

Aktivitetstall for 2018 viser at 656 (87%) av de 755 innleggelsene var akuttinnleggelser, og 155 innleggelser (20,5 %) etter tvangsparagraf (§3-2 + §3-3). Det var totalt 22758 polikliniske konsultasjoner.

Med en 6-delt vaktturnus for LIS og ca 750 innleggelser per år og ca 87% øyeblikkelig hjelp gir det god erfaring med akuttpasienter. 17,6 % av pasientene (133 av 755 pasienter) legges inn via AmC2. Innkomstsamtale gjennomføres av vakthavende lege også for disse pasientene ved ankomst Jæren DPS.

Beskrivelse av utdanningsløpene

Virksomheten skal blant annet

- a) sørge for at det utarbeides en individuell utdanningsplan med et utdanningsløp i samråd med legen, og at planen revideres ved behov
- b) legge til rette for at utdanningen kan skje etter den individuelle planen
- c) legge til rette for at legen får nødvendig veiledning og supervisjon

- d) oppnevne en individuell veileder
- e) utstede bekreftelse på gjennomført praktisk tjeneste.

Jæren DPS er godkjent for inntil 3 års tellende tjeneste i spesialistutdanningen i psykiatri. Det vil kunne oppnås læringsmål på følgende steder:

- akuttavdeling (mottak av akuttinnleggelser, akuttvurderinger, selvmordsrisikovurderinger, akuttbehandling av ulike tilstander, rus, vurdere og fatte vedtak etter lov om psykisk helsevern)
- tjeneste ved langtidsavdeling (psykoseutredning, behandling, rehabilitering, medikamentell behandling, samarbeid)
Denne avdelingen er godkjent for rehabiliteringstjeneste i 9 mnd.
- fordyping korttidsintervensjon (utredning og behandling av ulike stemningslidelser, alderspsykiatri, spiseforstyrrelser, personlighetsforstyrrelser, fordypning innen kognitiv terapi, samarbeid)
Denne avdelingen er godkjent for fordypningstjeneste i 9 mnd.
- allmennpsykiatrisk poliklinikk med tilknyttet gruppepoliklinikk (utredning av ulike psykiatriske tilstander, planlegge og gjennomføre behandling, samarbeid med kommunale instanser)
Her får man godkjent 12 mnd som tellende tjeneste i allmennpsykiatrisk poliklinikk
- Akutt ambulant team (akuttvurderinger, hjemmebesøk)
- Mestringspoliklinikk, bestående av ACT-team og psykosepoliklinikk (oppfølging av langtidssyke pasienter med psykose/rusproblematikk)

Rotasjon mellom de ulike avdelingene planlegges i samråd med LIS etter ønske og innad behov, og pga institusjonens størrelse har dette vært uproblematisk. Jæren DPS vil ikke kunne oppfylle læringsmål som akuttpsykiatri med 24-timers mottak av pasienter, liaisonvirksomhet og ECT, og dette må oppfylles ved tjenestetid på SUS.

Det er laget en avtale med Stavanger Universitetssykehus, Klinikk for Psykisk helsevern voksne, om at to av fem år av LIS-3 utdannelsen skjer ved SUS, de resterende 3 år ved Jæren DPS. Tidspunkt for dette planlegges sammen med LIS, og koordineres med KPHV. Rotasjon vil skje ved faste tidspunkt i mars og september, og planlegges ved å dele ut rotasjonsskjema til LIS i god tid før planlagt rotasjon.

Vår akuttpost har det siste året ikke hatt godkjenning som akuttpost. Vi anbefaler likevel nye LIS hos oss å starte sitt utdanningsløp med tjeneste på akuttposten, for å gjøre seg kjent med systemet, og for å få erfaring med mottak av pasienter og gjøre akuttvurderinger. Det er også flere læringsmål

som vil kunne oppfylles her. Læringsmål om vaktteneste med mottak av pasienter 24 timer/døgn vil oppnås ved rotasjon til SUS.

LIS har rett på 4 timers ukentlig fordypningstid. Deltakelse på kurs etter behov og interesse. Det kan legges til rette for forskning og forskningsveiledning. LIS deltar i ukentlig internundervisning. LIS har selv ansvar for undervisning ca en gang pr semester. I tillegg er det ukentlig legelunsj hvor det er faglig innhold, hvor LIS også har ansvar ca en gang pr semester.

Den praktiske utdanningen til LIS ivaretas hovedsakelig i det daglige kliniske arbeid: Mottak av nye pasienter, diagnostiske diskusjoner med kollegaer, utarbeiding av behandlingsplaner og deltakelse i tverrfaglige diskusjoner i daglige behandlingsmøter. Det legges vekt på å oppdra til tydelighet og gode kommunikasjonsevner.

Introduksjon av nye LIS

Erfaren LIS tildeles ansvar som fadder for ny LIS. LIS får tett oppfølging i starten, og erfarne kollegaer er lett tilgjengelige.

Gjennomgang av introduksjonsplan, medfølgende sjekkliste.

Gjennomgang av arbeidsbeskrivelse for underordnet lege.

Omvisning. Følgevakt med erfaren LIS.

Gjennomføring av utvalgte E-læringskurs.

Deltakelse på nyansattkurs i samarbeid med FOU på SUS.

Supervisjon, veiledning og faglig utvikling.

Supervisjon i det kliniske arbeidet vil foregå ved at det legges opp til at LIS har tilgjengelig spesialist i psykiatri og får tilstrekkelig supervisjon tilpasset sitt kompetansenivå ved morgenmøter, postarbeid, poliklinikk, tverrfaglige møter, praktiske prosedyrer og vaktteneste. Supervisjon vil bli gitt av klinikkens spesialister eller LIS med høyere kompetanse.

(Jæren DPS vil arbeide for at alle leger utvikler bedre kompetanse på supervisjon av LIS i tråd med de anbefalinger som utarbeides i

Helsedirektoratets veiledere for supervisjon, veiledning og

kompetansevurdering. Våre overleger deltar på kurs i klinisk veiledning samt

gjensidig overlegeveiledning arrangert av klinikk for Psykisk Helsevern Voksne

ved Stavanger Universitetssykehus. På disse samlingene trener man gruppevis med praktiske øvelser i veiledning og supervisjon, i tillegg legges det opp til

foredrag og drøfting i plenum. På Jæren DPS har vi i tillegg overlegemøter 6 ganger i året hvor veiledning av LIS er et tema.)

Klinisk veiledning: Det er krav om ukentlig time med klinisk veiledning av spesialist i psykiatri gjennom hele spesialiseringen. Denne skal helst gis av overlege på samme post som LIS arbeider. Videre er det krav om minst 3 år (minst 105 timer) ukentlig time med psykoterapiveiledning gitt av godkjent psykoterapiveileder DNLF. I tillegg kommer det som ble kalt ad hoc veiledning, som nå defineres som supervisjon. Vi ønsker å ivareta og styrke denne gode tradisjonen samtidig som vi er i tråd med de nye spesialist-reglene. Planen fremover blir at LIS ved oppstart tildeles veileder som er overlege på posten hvor vedkommende arbeider. Veileder gir 1 time veiledning i uken gjennom hele tjenestetiden.

Ved skifte av arbeidssted tildeles ny veileder som er overlege på nytt arbeidssted. I de første møtene gjør veileder seg kjent med kandidaten og hans/hennes bakgrunn, og man gjennomgår individuell utdanningsplan. Virksomhetens overordnede utdanningsløp gjøres kjent for kandidaten ved å gå gjennom avdelingens utdanningsprogram.

Innholdet i den individuelle veiledningen inkluderer bl.a.: Hvordan følges utdanningsplanen med progresjon og godkjenninger i kompetanseportalen? Hvordan oppleves de faglige utfordringene? Oppnås praktiske ferdigheter? Hvordan benyttes fordypning og opplæring ved siden av den kliniske virksomhet? Hvordan er samarbeidet med kolleger og andre faggrupper? Det gis videre plass til refleksjon over egen rolle som lege, støtte i vanskelige situasjoner og annet.

Likeledes tildeles individuell psykoterapiveileder i starten av utdanningsløpet, og det gis minst 105 timer psykoterapiveiledning (ukentlig frekvens) i løpet av spesialiseringen. Vi har ansatt veileder i psykodynamisk terapi som tilbyr ukentlig veiledning innenfor grunnleggende psykoterapi (de første 35 timer), samt videre veiledning i psykodynamisk psykoterapi. Vi har avtale med veileder i kognitiv terapi, som kan tilby ukentlig veiledning innenfor dette. I tillegg utdannes det både psykodynamisk veileder og kognitiv veileder blant våre overleger.

Gruppeveiledning: Våre LIS vil kunne delta i veiledningsgruppe i løpet av sin tjenestetid ved SUS. Det er også mulighet for at de kan delta via SKYPE på disse gruppene. Klinik for Psykisk Helsevern Voksne ved Stavanger Universitetssykehus etablerer to veiledningsgrupper annenhver uke 1 ½ time

med 5-8 deltakere i hver gruppe ledet av psykoterapiveileder; en med utgangspunkt i psykodynamisk terapi og en med utgangspunkt i kognitiv terapi. LIS går minst ett år i hver gruppe (minst 10 ganger i hver). Gruppene blir læringsarena for læringsmål innen psykoterapi, men også for andre læringsmål inkl. flere innen felles kompetansemål. Videre vil hver LIS fra Jæren DPS bli fulgt av utdanningsansvarlig overlege gjennom hele utdannelsesløpet.

Utdanningsansvarlig overlege, som er overlege og spesialist i psykiatri, tar kontakt innen en måned etter at LIS har startet, og følger regelmessig opp progresjonen av utdannelsen med å innkalle til og gjennomføre halvårlige evalueringer med deltakelse av LIS, veileder, psykoterapiveileder og utdanningsansvarlig overlege. Det vil også arrangeres korte møter i forkant av halvårsevalueringene med LIS, postleder og veileder for å sikre en tilnærmet 360 graders evaluering av LIS, samt synliggjøre og sikre utdanningens krav og vilkår. Halvårsevalueringene fungerer som evalueringskollegium, og alle oppnådde læringsmål vil fortløpende dokumenteres i kompetanseportalen.

Alle utdanningskandidater får permisjon og dekking av utgifter til obligatoriske kurs. I tillegg deltar de på en del intern tverrfaglig undervisning, samt lokale og nasjonale seminar. LIS har 4 timers ukentlig fordypningstid i sin tjenesteplan.

Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål

Leder (ansvarshavende) har ansvaret for at læringsmålene godkjennes. Oppgaven vil imidlertid delegeres til utdanningsansvarlig overlege eller andre (veileder/et evalueringskollegium), slik at læringsaktiviteter og læringsmål godkjennes fortløpende. Ved å legge til rette for at flere deltar i kompetansevurderingen av LIS sikres likebehandling.

Halvårsevalueringen skal gjennomføres for alle LIS, og tema for disse vil være å kartlegge hvordan LIS ligger an i forhold til spesialistutdanningen, samt kartlegge progresjon og eventuelle utfordringer. Her blir det også påsett at individuelle utdanningsplaner blir laget for hver kandidat.

Forberedelse og innholdet i de planlagte og regelmessige veiledningssamtalene vil fortløpende dokumenteres i kompetanseportalen, også halvtårsevalueringer. LIS registrerer utført læringsaktivitet i kompetanseportalen, og oversender til utnevnt veileder for endelig godkjenning.

Ved evaluering og godkjenning av de mest omfattende læringsmålene, som VOP 001, vil alle deltakerne i halvårsevalueringen måtte godkjenne. Dette for å påse at læringsmål som tar sikte på å ikke kunne godkjennes før ved avslutning av LIS-forløpet ikke godkjennes for tidlig. Mindre omfattende læringsmål signeres av klinisk veileder.

Teoretisk undervisning

Den teoretiske undervisning følger en plan hvor alle sentrale kliniske områder dekkes i løpet av en femårs periode. Programmet utarbeides av legenes utdanningsutvalg, som består av to overleger og en LIS. Det avholdes to timers internundervisning hver onsdag formiddag i minst 40 uker/år. Denne er obligatorisk for LIS, og flere av overlegene deltar også. Deltagerne har etter tur ansvar for framlegging av den oppsatte litteratur, men stoffet forutsettes lest av deltagerne på forhånd slik at det skapes gode diskusjoner. I programmet inngår også enkelte heldagsseminarer. Det er utarbeidet et rullerende program, som sikrer at LIS får kjennskap til de fleste tema innen de aktuelle læringsmål i løpet av 5 år.

Alle leger samles ukentlig til legelunsj, hvor man etter oppsatt turnus har ansvar for å presentere nyheter fra internasjonale tidsskrift, eller presentere en kasuistikk.

Vi har egen Forsknings- og undervisningsavdeling på Jæren DPS, som planlegger og gjennomfører heldagsseminarer, samt kan legge til rette for forskning/innhenting av faglitteratur. Vi har eget fagbibliotek, og har via internett tilgang til fagtidsskrifter via Helsebiblioteket. Alle legene har egen PC med internettilgang.

Felles kompetansemål (FKM)

Felles kompetansemoduler består av et sett av læringsmål som strekker seg gjennom hele utdanningsforløpet til den enkelte LIS. Læringsmålene dekker et grunnleggende sett av kompetanser alle leger må ha for å fungere optimalt i legerollen. FKM-læringsmålene der inndelt i følgende områder:

- Etikk
- Forebygging
- Forskningsforståelse
- Kommunikasjon
- Kunnskapshåndtering
- Kvalitet og pasientsikkerhet

- Lovverk
- Pasient- og brukermedvirkning
- Pasient- og pårørendeopplæring
- Samhandling
- Systemforståelse, organisasjonsutvikling og ledelse

Læringsaktiviteter for å oppnå kompetansekravene i FKM:

- e-læringskurs (kompetanseportal, nettkurs av Dnlf)
- kurs i administrasjon og ledelse
- obligatoriske grunnkurs
- internundervisning med tema relevant for FKM
- veiledning/supervisjon
- prosjektoppgave i kunnskap og forbedring
- tverrfaglig simulering
- introduksjonsdager på sykehus
- fagdager og samhandlingskonferanser med førstelinjetjenesten
- nasjonalfaglige retningslinjer
- prioriteringsveileder i psykisk helsevern for voksne

Det planlegges felles kurs/undervisning med SUS i forhold til de enkelte felles kompetansemål. Flere av FKM vil kunne oppfylles ved deltakelse på gruppeveiledning gitt under tjeneste på SUS.

Det vil bli samarbeid med Forsknings- og undervisningsavdelingen når det gjelder å oppnå kompetanse i kvalitetssikring/forbedring/pasientsikkerhetsarbeid.

Utdanningsutvalg og utdanningsansvarlig overlege

Utdanningsutvalget består for tiden av medisinskfaglig rådgiver/overlege, utdanningsansvarlig overlege og en LIS. Overordnet oppgave for utdanningsutvalget er å planlegge og sikre gjennomføring av internundervisning, samt sikre at LIS får gjennomført spesialistutdanning på en tilfredsstillende måte.

Undervisningsansvarlig overleges oppgaver:

- Være ansvarlig for introduksjonsprogram for LIS
- sørge for at LIS har en lokalt tilpasset utdanningsplan
- lede avdelingens utdanningsutvalg og sørge for at internundervisningen knyttes opp mot læringsmålene

- lage plan for teoretisk undervisning
- organisere veiledning, supervisjon, kompetansevurdering og dokumentasjon
- Skal planlegge og sørge for gode læringsarenaer på sengepost, poliklinikk og andre aktuelle arenaer.
- Skal utvikle og bidra til supervisjons- og vurderingskompetanse blant legene i avdelingen/seksjonen, og bidra til at veilederne har nødvendig kompetanse.
- Skal ha ansvar for innkalling til systematiske underveis- og sluttvurderinger av hver LIS.
- Bidra til at arbeidet med tverrfaglig undervisning og utdanning videreutvikles i samarbeid med øvrige utdanningsfunksjoner i avdelingen/sykehuset
- Sammen med medisinskfaglig rådgiver ansvar for å rotere LIS etter ønske og behov, samt planlegge rotasjon til SUS.

Forskning

Forskningskompetanse vil kunne tilbys i samarbeid med Forsknings- og undervisningsavdelingen, veiledet av overlege med Phd-grad.

Vi har to overleger med doktorgradskompetanse, i tillegg har vi to ansatte i FOU med slik kompetanse. FOU vil være med i tilrettelegging/planlegging dersom LIS har ønske om eget forskningsprosjekt. Det foregår flere aktuelle forskningsprosjekter tilknyttet Jæren DPS.

Forskning vil også være et eget tema i internundervisningen.

Individuell utdanningsplan

Ved tilsetting vil det utarbeides en individuell utdanningsplan for LIS, som viser hva LIS skal gjennomføre (læringsmål, læringsaktiviteter og læringsarenaer), basert på hvor i utdanningsløpet LIS starter. Den individuelle utdanningsplanen utarbeides av LIS i samarbeid med veileder og evt. utdanningsansvarlig overlege. Planen skal godkjennes av leder.

Simulering og ferdighetstrening

Det avholdes obligatorisk TMA (Terapeutisk mestring av aggresjon)-kurs for alle nyansatte, og det er mulighet for å delta jevnlig på slik trening.

Ferdighetstrening vil kunne oppnås både ved å bruke mester-svenn-læring, i tillegg selvfølgelig ved tjeneste på våre avdelinger og enheter. Veiledning er sentralt innenfor ferdighetstrening. Vi har mulighet for å bruke videoopptak ved behov.

Tillitsvalgte

Det er tillitsvalgte både for overleger og LIS.

Jevnlige (ukentlige) møter mellom LIS og tillitsvalgte. Tillitsvalgte vil få delta på kurs for å få ønsket kompetanse.

Kontakt

For spørsmål om spesialistutdanningen ta kontakt med medisinskfaglig rådgiver Jostein Ronås eller undervisningsansvarlig overlege.